

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 464/2017-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. septembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť Bytového podniku mesta Košice, s. r. o., Južné nábrežie 13, Košice, zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kucharčíkom, Štefánikova 40, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 269/2015 z 9. februára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Bytového podniku mesta Košice, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. mája 2016 doručená sťažnosť Bytového podniku mesta Košice, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) sp. zn. 5 Co 269/2015 z 9. februára 2016 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ (v právnom postavení žalovaného, pozn.) bol účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 42 C 207/2013 [v ktorom sa žalobca ██████████ (ďalej aj „žalobca“) domáhal zaplattenia žalovanej sumy z titulu vydania bezdôvodného obohatenia tvrdiac, že *„omylom vykonal úhradu peňažných prostriedkov na účet sťažovateľa bez toho, aby na to existoval právny titul, v zmysle ktorého by mu vznikla povinnosť plniť; ██████████ nebol v žiadnom právnom vzťahu, ktorý by zakladal jeho povinnosť plniť za pána ██████████ na účet BPMK a pri vklade peňažných prostriedkov neexistovala žiadna vôľa na strane ██████████ vykonať tieto úhrady zo súkromného účtu“*].

3. Okresný súd rozsudkom z 15. januára 2015 žalobe vyhovel a uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5 487, 38 € s prísl. a trovy konania v sume 2 238,16 €. Rozhodnutie odôvodnil tým, že aj keď nemal žiadne pochybnosti o tom, že p. ██████████ v byte býval počas rokov 2005 – 2010, táto skutočnosť však súdu nepostačovala, aby prijal záver, že mal povinnosť sťažovateľovi zaplatiť požadovanú sumu s prísl. z titulu úhrady za užívanie bytu za sledované obdobie. Aby súd mohol konštatovať, že zaplattenie sumy bola povinnosťou p. ██████████, musel by takýto záväzok vyplývať zo zmluvného vzťahu alebo z rozhodnutia štátneho orgánu, a aj keď sa súdu javí, že p. ██████████ v byte býval, teda mal aj povinnosť platiť za jeho užívanie odplatu, podľa názoru okresného súdu nebolo možné v tomto konaní záväzne túto otázku vyriešiť, pretože prípadný dlh p. ██████████ voči žalobcovi nebol preukázaný a jeho existenciu a výšku nemožno posúdiť ako otázku predbežnú, pretože p. ██████████ nie je účastníkom tohto konania. Okresný súd teda uzavrel svoje odôvodnenie tak, že v prejednávanom prípade ide o bezdôvodné obohatenie podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré vzniklo plnením bez právneho dôvodu, a nejde o prípad bezdôvodného obohatenia podľa § 454 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že síce jeden pojmový znak bezdôvodného obohatenia uvedený v tomto ustanovení bol daný

(žalobca nemal povinnosť plniť voči sťažovateľovi), ale chýba ďalší zákonný predpoklad, a to že p. [REDAKOVANÉ] mal voči sťažovateľovi, t. j. osobe, ktorej sa plnilo, zákonnú povinnosť plniť.

4. Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, v ktorom sa nestotožnil s odôvodnením jeho rozhodnutia a namietal, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (dôvody odvolania sú bližšie rozvedené na s. 3 a v úvode s. 4 napadnutého rozhodnutia). K odvolaniu sťažovateľa sa vyjadril aj žalobca (jeho dôvody sú uvedené v rozhodnutí krajského súdu na s. 4, pozn.).

5. Krajský súd napadnutým rozhodnutím potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Svoje rozhodnutie odôvodnil na s. 5 a 6, pričom sťažovateľ tieto dôvody neuznáva a následne v sťažnosti formuluje a pomerne podrobne opisuje skutkové okolnosti danej veci a špecifikuje dôvody ním tvrdeného nesprávneho právneho posúdenia veci zo strany všeobecných súdov, poukazuje na vec sa vzťahujúcich – súdnych rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) k aplikácii § 454 Občianskeho zákonníka (napr. R 26/1975, PR 2008, č. 20 – NS sp. zn. 22 Odo 970/2006; 3 Cdo 27/2007, podľa ktorých aj v tomto prípade došlo k bezdôvodnému obohateniu, na ktorú vec sa podľa neho jednoznačne vzťahuje § 454 Občianskeho zákonníka, pretože žalobca plnil za dlžníka p. [REDAKOVANÉ], ale okresný súd svojvoľne aplikoval ustanovenie § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

6. V sťažnosti sťažovateľ napokon tvrdí, že obidve rozhodnutia najvyššieho súdu spomínané v napadnutom rozhodnutí krajského súdu s vecou nesúvisia (v tomto mu ústavný súd dal za pravdu, pozn.). Krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí náležite nevysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľa uvedenými v odvolaní, napr. s námietkou, že žalobca *„vykonával úhrady nedoplatkov na účet BPMK, v ktorých uvádzal presné variabilné symboly, ktoré boli uvedené vo vyčíslení nedoplatkov BPMK, teda presne vedel aké nedoplatky uhrádza a za koho tieto nedoplatky uhrádza na účet BPMK“*, a podobne. Krajský súd svoj odklon od ustálenej judikatúry neodôvodnil.

7. S ohľadom na uvedené sa sťažovateľ domnieva, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu jeho práv zaručených ústavou a dohovorom (bod 1), vzhľadom na čo žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu, následne toto rozhodnutie zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal mu úhradu trov konania v sume 478,72 €.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti

medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

11. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

12. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), vyslovenia porušenia ktorého sa sťažovateľ dovoláva, zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Ústavou zaručené základné právo

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v súdnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

13. Právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti fyzickej osoby podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu či zásahom „všeobecných súdov“ je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávných princípov, t. j. či v konaní a rozhodnutí v ňom vydanom (ne)boli dotknuté predpismi ústavného poriadku chránené práva alebo slobody fyzickej osoby. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o sťažnosti nie je pokračovaním konania v ďalšej inštancii mimo rámca všeobecného súdu a ústavnému súdu v ňom zásadne neprislúcha, aby v jeho rámci prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecného súdu alebo zjednocoval jeho judikatúru.

14. Ústavný súd konštatuje, že podľa ustálenej judikatúry vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

15. O taký prípad išlo aj v prerokúvanej veci, keď konaniu pred krajským súdom a jeho napadnutému rozhodnutiu nie je z ústavnoprávneho hľadiska čo vytknúť. Krajský súd vyslovil názor primerane odôvodnený a interpretačne zvládnutý na takej úrovni, na akej je odvolací súd zvyknutý štandardne rozhodovať obdobné právne otázky. Aj keď právnomu názoru vyslovenému sťažovateľom nemožno uprieť isté *ratio*, súčasne treba uviesť, že ústavnému súdu neprislúcha, aby prehodnocoval vykonané dôkazy bez toho, aby ich znova vykonal. Sťažovateľ napokon iba zo svojho uhlu pohľadu interpretuje dve rozdielne ustanovenia Občianskeho zákonníka, a nie celkom presvedčivo preukazuje právnu povinnosť p. ■■■■■ uvádzaný dlh uhradiť („čo podľa práva mal plniť sám“ – § 454

Občiansky zákonník“, pozn.). V tejto súvislosti ústavný súd opakovane poukazuje na to, že ani problematické či nejednoznačné právne závery všeobecného súdu nespôsobujú arbitrárnosť či zjavnú neodôvodnenosť súdneho rozhodnutia, ak je takéto rozhodnutie v primerane dostatočnej miere vyargumentované.

16. Sťažnosti sťažovateľa chýbala v tomto smere ústavnoprávna dimenzia, keď jej základom bolo iba konštatovanie skutkových okolností prípadu, ich prehodnocovanie a následné vyjadrenie nesúhlasu s vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu preto nemôže samo osebe znamenať porušenie sťažovateľom v petite označených práv (body 1 a 7). Kritériom rozhodovania ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. k odopretiu základných práv alebo slobôd, čo však nie je prípad sťažovateľa.

17. V danej veci ústavný súd argumentáciu sťažovateľa preto nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri hodnotení zákonnosti postupu a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

18. Posudzovaný rozsudok krajského súdu nie je svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom rozpore či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnený. Krajský súd sa podľa názoru ústavného súdu tiež dostatočným a primeraným spôsobom vysporiadal s odvolacími námietkami sťažovateľa najmä na s. 6, a ten v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu, aj keď je pravdou, že na niektoré námietky prednesené v odvolaní mu priamu odpoveď všeobecné súdy naozaj nedali, ale v tejto súvislosti už ústavný súd viackrát uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (aj keď tento ich vníma ako relevantné), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia

všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) takisto nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníkov konania.

19. Ústavný súd na základe uvedeného po preskúmaní sťažnosti konštatuje, že v tejto veci nezistil príčinnú súvislosť medzi v petite napadnutým rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením označených práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto jeho sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2017